

Onkologie / Oncology

Lexikální cvičení / Exercises

1. Spojte otázky a odpovědi. / Match questions and answers.

1. Změnila se vaše psychika?
2. Máte potíže při polykání?
3. Léčil se někdo v rodině s nádorovým onemocněním?
4. Kam bolest vystřeluje?
5. Bolí vás klouby?
6. Pozorujete změny při vyprazdňování?
7. Změnil se vám nějak hlas?
8. Vážíte pořád stejně?

a. To ani ne, zhubla jsem čtyři kila.
b. Mám stužkovitou stolicí.
c. Hlavně kyčle.
d. Poslední dobou chraptím.
e. Mám pocit, že sousto nespoknu.
f. Myslím, že ne.
g. Šíří se až do zad.
h. Jsem úzkostnější než dřív.

2. Doplňte vhodná slova do vět. / Complete the sentences with suitable words.

1. Bulku v prsu jsem si našla při _____.
2. Všimla jsem si krve ve _____.
3. Bolí mě břicho, hlavně v levém _____.
4. Nemám na nic chuť, musím se do jídla _____.
5. Pacient pozoruje změny při _____. Někdy má průjem, někdy _____.
6. Opalovala jsem se u moře a od té doby mám zarudlou _____.
7. Pacientka má zduřelé _____ na krku.
8. Kdy jste si _____ té vyrážky na zádech?
9. Bolest břicha _____ v úlevové poloze na boku.
10. Pacientka si nahmatala malou _____ v levém prsu.
11. Změnila se moje váha, _____ jsem šest kilo.
12. Když dlouho mluvím, _____ mě v krku.
13. Změnil se mi _____, často chraptím.

Dialog – Pacient s podezřením na rakovinu plic / Dialogue – A patient with lung cancer suspicion

Lékařka: S čím přicházíte, pane Veselý?

Pacient: Necítím se celkově dobře, paní doktorko. Jsem unavený, nic mě nebaví. Přijdu z práce domů a musím si jít lehnout.

Lékařka: Jak dlouho pozorujete tu únavu?

Pacient: Tak čtvrt roku.

Lékařka: Máte ještě jiné potíže?

Pacient: Ráno hrozně kašlu. Omezil jsem trochu kouření, ale nic se nezměnilo.

Lékařka: Víím, že jste silný kuřák. Jak dlouho kouříte a kolik přesně?

Pacient: Začal jsem kouřit už v patnácti. Nejdřív tak 5 až 10, ale v posledních letech jsem vykouřil až dvě krabičky denně.

Lékařka: Vykašláváte krev nebo hlen?

Pacient: Obojí, ale poslední dny spíš krev. Mám z toho obavy....

Lékařka: Cítíte při kašli bolest?

Pacient: Bolí mě na hrudi a taky pod levou lopatkou.

Lékařka: Nezhubl jste?

Pacient: Ano, mám o šest kilo míň. Nemám chuť k jídlu, oblečení na mně úplně visí.

Lékařka: Pane Veselý, moc se mi to nelíbí. Měl byste okamžitě přestat s kouřením. A musíme udělat odběry i další vyšetření. Pošlu vás na rentgen plic a bronchoskopii.

Pacient: Můžu se zeptat, co to je ta „bronchoskopie“?

Lékařka: Endoskopická metoda, která umožní nahlédnutí dovnitř dýchacího traktu. Nemusíte se bát, nebolí to. Vyšetření se provádí v lokálním znecitlivění.

3. Odpovězte na otázky. / Answer the questions.

1. Jak se cítí pacient v poslední době?

2. Jak dlouho má potíže?

3. Jak se cítí ráno?

4. Kde cítí bolest?

5. Má stejnou váhu jako dříve?

6. Proč se lékařce pacientův zdravotní stav nelíbí?

7. Co lékařka doporučuje pacientovi?

8. Proč půjde pacient na bronchoskopii?

4. Doplňte do vět vhodná slovesa s daným počátečním písmenem. /
Complete the sentences with suitable verbs. The first letter of each verb is given.

1. Jsem unavený. Když přijdu domů z práce, jdu si l_____.

2. Pane Veselý, jak dlouho p_____ tu únavu?

3. Pacient kouří méně než dřív. Pacient o_____ kouření.

4. Pacient z_____ kouřit už v patnácti.

5. Pan Veselý má silný kašel. Poslední dobou v_____ krev.

6. Pacient z_____ a oblečení je mu velké.

7. Musíte p_____ s kouřením, váš zdravotní stav se mi nelíbí.

8. Lékařka se rozhodla p_____ pacienta na bronchoskopii.

9. Bronchoskopie umožní n_____ dovnitř dýchacího traktu.

10. Bronchoskopie se p_____ v lokálním znecitlivění.

5. Doplňte vhodné prepozice z nabídky. Dvě prepozice nepoužijete. /
Select suitable prepositions to complete the sentences. There are two extra prepositions that
you do not need.

s, na (2x), pod, bez, při, k (2x), do, o, v, od, kromě, kvůli, proti

Cítíte bolest _____ (1) kašli? Bolí mě _____ (2) levou lopatkou. Pacient musí jít _____ (3)

rentgen plic. Nemám chuť _____ (4) jídlu, musím se _____ (5) jídla nutit. Pan Veselý kouří

_____ (6) patnácti let. Máte _____ (7) té bolesti také jiné potíže? Pacient musí přestat

_____ (8) kouřením. _____ (9) kolik kilo jste zhubl? Vyšetření se provádí _____ (10)

lokálním znecitlivění. Pacient se ptá lékařky _____ (11) bronchoskopii. Pacient přišel _____

(12) lékařce _____ (13) dlouhodobé únavě.

Text – Příznaky a průběh rakoviny slinivky břišní /

Text – Symptoms and the development of pancreatic cancer

Počínající nádor slinivky břišní je většinou asymptomatický, proto je tento nádor tak zhoubný a zrádný. Později se nádor může vyznačovat **zažloutnutím sliznic a kůže** (tzv. ikterem, čili žloutenkou, která nemá infekční původ). S odstupem asi tří měsíců se objevuje **bolest břicha**, stavy **nevolnosti** a další neurčité obtíže.

Tyto příznaky dokazují lokální šíření nádoru do okolí, ale nemusí být ještě založeny metastázy. Pacienti také výrazně hubnou v důsledku špatného vstřebávání živin, čímž klesá energetický příjem.

Až 80 % karcinomů je diagnostikováno již v pokročilém stádiu, kdy pacienti mají metastázy v jiných orgánech, především v **játrech, plicích, v peritoneu a retroperitoneu**. Vzácné jsou metastázy do nadledvinek.

Při prorůstání nádoru do okolí mohou vznikat další potíže závislé na jeho lokalizaci. Například pokud se karcinom v retroperitoneální dutině (prostor vzadu před páteří) progresivně zvětšuje, vede ke vzniku **viscerální bolesti**, která je trvalá a velice špatně ovlivnitelná. Nebo může také působit tlak na nervové pleteně v okolí páteře, což se projevuje bolestí, jež ustoupí v úlevové poloze v předklonu nebo při schoulení se na břicho. Nádor zpravidla utlačuje i žlučové cesty, projevem je pak již výše zmíněná žloutenka.

V primární léčbě se používají tři léčebné modalitty: radikální chirurgie (operace), chemoterapie a radioterapie (ozařování).

6. Spojte adjektiva se substantivy. / Match adjectives and nouns.

1. žlučové
2. nervové
3. pokročilé
4. trvalé
5. úlevová
6. špatné
7. energetický
8. asymptomatický

a. nádor
b. bolesti
c. vstřebávání
d. cesty
e. příjem
f. stádium
g. pleteně
h. poloha

7. Doplňte do vět věty substantiva z nabídky. Tvar slova neměňte! /
Select the right noun to complete the sentences. Do not change the form of the word.

stádiu, vzniku, pleteně, zažloutnutím, vstřebávání, metastázy, šíření

1. Příznaky dokazují lokální _____ nádoru do okolí.
2. Pacienti ubývají na váze v důsledku špatného _____ živin.
3. Nádor se může projevit _____ kůže.
4. 80 % karcinomů je diagnostikováno v pokročilém _____.
5. Pacienti mají _____ v játrech a plicích.
6. Karcinom vede ke _____ viscerální bolesti.
7. Tlak na nervové _____ způsobuje bolest.

8. Doplňte do vět slovesa z nabídky. Tvar slova neměňte! /
Select the right verb to complete the sentences. Do not change the form of the word.

zvětšuje, utlačuje, hubnou, vyznačuje, objevuje, používají, ustoupí

1. Po třech měsících se _____ bolest břicha a stavy nevolnosti.
2. Nádor se _____ zažloutnutím kůže a sliznic.
3. V důsledku špatného vstřebávání živin pacienti _____.
4. Karcinom se progresivně _____.
5. Bolest _____ v úlevové poloze v předklonu.
6. Nádor _____ žlučové cesty a tím vzniká ikterus.
7. V primární léčbě se _____ tři léčebné modality.

Kazuistika / Case history

49letá pacientka přichází k vyšetření na chirurgické oddělení pro intermitentní bolesti břicha v levém mezogastriu, trvající asi 1 měsíc. Pasáž GIT volná, nevolnost ani zvracení není, nechutenství, úbytek na váze 4 kg, močení bez obtíží.

- **RA:** nevýznamná, **OA:** doposud se neléčila, operována pro benigní tumor levého prsu v roce 2000, **FA:** analgetika, **AA:** neudává. **SA:** dělnice, žije s přítelem a dětmi
- Kouří od 25 let, 16 cigaret denně, příležitostně 1–2 piva; **GA:** menses od 11 let, pravidelná, porody 2x, potraty 2x UPT
- Klinickým vyšetřením potvrzena bolestivost v levém mezogastriu, hmatná rezistence ve středním a levém podbříšku, ascites, tapottement negativní, per rektum hmatný tumor Douglasova prostoru.
- **CT břicha:** játra bez ložisek, na konvexitě levé ledviny ventrálně se vyklenující solidní tumorózní útvar 4,5x3x4cm, v hypo- a mezogastriu se vyklenuje tumorózní útvar 180x62x120mm s cystickými formacemi, ascites.
- **Koloskopie:** cirkulární tumor ascendens bez stenózy
- **Gynekologické vyšetření** – suspektní tumor ovaria – k řešení na vyšší pracoviště
- **Urologické vyšetření** – tumor levé ledviny, vzhledem k rozsahu tumorózních změn další léčba na vyšším pracovišti.

Pacientka přijata k operačnímu řešení na chirurgickou kliniku, provedena operační revize ve spolupráci s urologem, gynekologem. Peroperačně ascites, tumory obou vaječnicků, ascendens a levé ledviny, přistoupeno k nefrektomii vlevo, radikální hysterektomii, pravostranné hemikolektomii a omentektomii.

Zdroj: <http://www.linkos.cz/po-kongresu/databaze-tuzemskych-onkologickych-konferencnich-abstrakt/abstrakta/cislo/4313/>

9. Odpovězte na otázky. / Answer the questions.

1. Jaký byl důvod návštěvy pacientky na chirurgii?

2. Jaké měla pacientka vyprazdňování před operací?

3. Jak se změnila se váha pacientky?

4. Jaké operace měla?

5. Jakou alergii má?

6. Jaké je její povolání?

7. Má v anamnéze kouření a alkohol?

8. Kolikrát byla těhotná?

9. Jakým způsobem byl diagnostikován tumor ledviny?

10. Co prokázalo gynekologické vyšetření?

11. Jak byla pacientka léčena?

10. Spojte termíny stejného významu. / Match expressions with the same meaning.

1. benigní nádor
2. nefrektomie
3. tumor
4. maligní nádor
5. pravostranná hemikolektomie
6. hysterektomie
7. omentektomie
8. ascites
9. tumor ovaria
10. ascendens
11. tapottement

a) hmatná rezistence
b) odstranění ledviny
c) zvýšené množství tekutiny v dutině břišní
d) vzestupný tračník
e) poklep
f) zhoubné nádorové onemocnění
g) nádor vaječníku
h) odstranění dělohy
i) odstranění břišní předstěry
j) nezhoubný nádor
k) odstranění pravé poloviny tlustého střeva

11. Doplňte do vět vhodná slova s danými začátečními písmeny podle informací v kazuistice. / Complete the sentences with suitable words according to information in the case history. The first letter of each word is given.

1. Pacientka má intermitentní bolesti břicha v l_____ mesogastriu.
2. Bolest t_____ asi jeden měsíc.
3. Pacientka z_____ čtyři kilogramy.
4. Nemá chuť k jídlu, trpí n_____.
5. Pacientka močí bez p_____.
6. Pacientka se v minulosti s ničím n_____.
7. Pacientka n_____ žádné alergie.
8. Pacientka byla dvakrát na umělém p_____ těhotenství.
9. Tapottement byl n_____.
10. Pacientka má pravidelnou m_____ od 11 let.
11. Urologické vyšetření prokázalo tumor levé l_____.
12. Lékaři o_____ pacientce dělohu a levou ledvinu.